

KADERNOTA SPORT & BEWEGEN GEMEENTE HEUSDEN

september 2008

SAMENVATTING

Sport en bewegen verandert. Het belang dat aan lichamelijke activiteit wordt toegekend, is toegenomen. De relatie met gezondheid is nadrukkelijk aanwezig en sport kan een meerwaarde hebben voor andere beleidsvelden zoals Maatschappelijke Ondersteuning, Gezondheidsbeleid, Recreatie en Toerisme en Onderwijs. Voor de gemeente is het belangrijk dat er voldoende mogelijkheden zijn om te sporten en bewegen in zowel georganiseerd, anders georganiseerd als ongeorganiseerd verband. Ook van belang is dat de beschikbare accommodaties zo efficiënt mogelijk worden gebruikt en dat niet-commerciële en commerciële sportbeoefening kunnen worden gefaciliteerd en ondersteund. De uitdaging waar sportverenigingen voor staan is het vernieuwen en versterken van de vereniging en het sportaanbod.

Visie

De gemeente Heusden bevordert voor alle leeftijdscategorieën sportbeoefening. Dit wil zij op een adequate wijze faciliteren, stimuleren en regisseren. Hierbij wordt sport ingezet als middel om de gezondheid en het sociaal-maatschappelijk functioneren te optimaliseren.

Doelstellingen kadernota

1. De gemeente Heusden wil sportverenigingen ondersteunen bij een vraaggericht, kwalitatief en blijvend sport- en bewegingsaanbod. Uitgangspunt hierbij is dat de verenigingen ook een eigen verantwoordelijkheid hebben.
2. De gemeente Heusden zet sport in als middel ter versterking van de sociaal-maatschappelijke functies en de gezondheid.
3. De gemeente Heusden stimuleert – bij voldoende draagvlak – de realisatie van kwalitatieve en op de behoeften aansluitende sportaccommodaties. Voorwaarde hierbij is dat de sportverenigingen eigen financiële middelen inbrengen.

Aanbevelingen

De sportnota heeft geleid tot de volgende aanbevelingen. Aanbevolen wordt:

- dat de gemeente Heusden privatisering van de sportgebouwen stimuleert,
- dat de gemeente Heusden privatisering van de buitensportaccommodaties stimuleert,
- dat de gemeente uitsluitend in kunstgras investeert voor de sporten zoals: voetbal, hockey en tennis,
- dat de gemeente de zelfwerkzaamheid van verenigingen stimuleert,
- dat de gemeente de breedtesportprojecten evalueert, **stimuleert en faciliteert**,
- dat de gemeente een nulmeting uitvoert en vervolgens de effecten van het uitgevoerde sportbeleid periodiek screent, om zo het sportbeleid waar nodig te kunnen bijsturen.

INHOUDSOPGAVE	Pagina
1. Inleiding	
1.1 Algemeen	4
1.2 Opzet sportnota	4
1.3 Werkwijze	4
2. Sportbeleid Gemeente Heusden	
2.1 Maatschappelijk belang van sport en bewegen	5
2.2 Visie sportbeleid	5
2.3 Doelstelling kadernota	5
2.4 Uitgangspunten sportbeleid	5
3. Binnensportaccommodaties	
3.1 Aanbod en gebruik	7
3.2 Aanvaardbare afstand tot sportaccommodaties	8
3.3 Onderhoud	8
3.4 Privatisering binnensport	9
4. Buitensportaccommodaties	
4.1 Aanbod en gebruik	10
4.2 Onderhoud	11
4.3 Tarief berekening sportaccommodaties	11
4.4 Privatisering	11
4.5 Investeringsaanvraag buitensportaccommodaties	12
4.6 Kunstgras	12
4.7 Zelfwerkzaamheid	12
5. Zwemmen	
5.1 Aanbod en gebruik	13
5.2 Onderhoud	13
6. Sportstimulering en subsidiebeleid	
6.1 Inleiding	14
6.2 Nieuwe initiatieven	14
6.3 Sportsubsidies	14
6.4 Sportstimulering	14
6.4.1 Sportloket	14
6.4.2 Verenigingsondersteuning op maat	15
6.4.3 Sportkompas	15
6.4.4 Overige sportstimulering	15
6.5 Maatschappelijke ontwikkelingen	15
6.5.1. Monitoring	15
Bijlage	
Bijlage 1: Belangrijke maatschappelijke ontwikkelingen	
Bijlage 2: Visuele weergave 50/50 regeling	
Bijlage 3: Visiedocument sportraad Heusden 2006	
Bijlage 4: Tarifiering op basis van waardering van een voorziening	

1. INLEIDING

1.1. Algemeen

De sportsector is volop in ontwikkeling. Zowel het sportgedrag van consumenten (de vraagzijde) als de accommodaties en verenigingen (aanbodzijde) zijn continu aan verandering onderhevig. De (gemeentelijke) overheid schept diverse randvoorwaarden voor de sport (accommodaties, financiering, subsidies, enz.) en stimuleert sport. Sport wordt hierbij ingezet als middel ter optimalisatie van de gezondheid en sociaal-maatschappelijke functies, zoals het bevorderen van het beweeggedrag, leefbaarheid en participatie.

In de kadernota wordt onderscheid gemaakt tussen drie aandachtsgebieden:

- binnen- en buitensportaccommodaties,
- tarieven,
- sportstimulering (subsidies).

Er zijn algemene uitgangspunten vastgesteld voor het sportbeleid, waaraan de verschillende aandachtsgebieden worden opgehangen.

1.2. Opzet kadernota sport en bewegen

Deze kadernota geeft richting aan het gemeentelijk sportbeleid in de gemeente Heusden. Aan de hand van de uitgangspunten kunnen de toekomstige ontwikkelingen in de gemeente worden gestuurd.

In hoofdstuk 2 worden de doelstellingen en de uitgangspunten voor het sportbeleid beschreven. Ontwikkelingen op het gebied van binnen- en buitensportaccommodaties worden in de hoofdstukken 3 en 4 beschreven. In hoofdstuk 5 komen de zwembaden aan de orde en in hoofdstuk 6 staan de subsidies en de sportstimulering centraal.

Waar in de nota sprake is van sportverenigingen worden alle instellingen bedoeld, die zich bezighouden met sport in georganiseerd verband.

1.3. Werkwijze

Bij de totstandkoming van de voorliggende sportnota is de visie van de Sportraad een belangrijke bron geweest. Het visiedocument is als bijlage toegevoegd (Bijlage 4). De sportraad heeft het W.J.H. Mulier Instituut, centrum voor sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek, opdracht gegeven onderzoek te doen naar het sportgedrag en de vrijetijdsbesteding van de inwoners van de gemeente Heusden. Dit onderzoek werd mede in het kader van een landelijk onderzoek naar sportgedrag en vrije tijd uitgevoerd. Uitkomsten van dit onderzoek zijn meegenomen in deze kadernota.

2. SPORTBELEID GEMEENTE HEUSDEN

2.1. Maatschappelijk belang van sport en bewegen

Sport heeft een erkende maatschappelijke betekenis gekregen. Sportbeoefening is al lang geen doel meer op zich, maar vervult ook andere functies. Het brengt mensen bij elkaar en bevordert een gezonde leefstijl. Daarnaast stimuleert sport de ontwikkeling van normen en waarden en bevordert de sociale samenhang. Sport en bewegen staan voor vermaak en ontspanning, maar ook voor inspanning en strijd.

2.2. Visie

De gemeente Heusden bevordert voor alle leeftijdscategorieën lichamelijke activiteit. Dit willen wij op adequate wijze faciliteren, stimuleren en regisseren. Hierbij wordt sport als middel ingezet om de gezondheid en het sociaal-maatschappelijke functioneren te optimaliseren.

2.3. Doelstellingen kadernota

1. De gemeente Heusden wil sportverenigingen ondersteunen bij een vraaggericht, kwalitatief en een blijvend sport- en bewegingsaanbod. Uitgangspunt hierbij is dat de verenigingen ook een eigen verantwoordelijkheid hebben.
2. De gemeente Heusden zet sport in als middel ter versterking van de sociaal-maatschappelijke functies en de gezondheid.
3. De gemeente Heusden stimuleert -bij voldoende draagvlak- de realisatie van kwalitatieve en op de behoeften aansluitende sportaccommodaties. Voorwaarde hierbij is dat de sportverenigingen eigen financiële middelen inbrengen en de continuïteit gewaarborgd is.

2.4. Uitgangspunten sportbeleid

1. De gemeente zet met het sportbeleid de sportbeoefening nadrukkelijker in als middel om de gezondheid en het sociaal-maatschappelijke functioneren te bevorderen als ook de positieve neveneffecten van sport en bewegen optimaal te benutten (beweeggedrag, gezonde leefstijl, leefbaarheid, participatie, enz.).
 - o De gemeente stimuleert lichamelijke activiteit, waarbij de nadruk ligt op jeugd en ouderen.
 - o De gemeente wil de kansen van de sport en bewegen benutten, in samenhang met andere beleidsterreinen zoals Maatschappelijke Ondersteuning, Recreatie en Toerisme en Onderwijs.
 - o De gemeente vindt zowel georganiseerde, anders georganiseerde, als ongeorganiseerde sportbeoefening van belang en ondersteunt dit.
2. De gemeente Heusden voert een regisserende rol.
 - o Binnen het door de raad vastgestelde sportbeleid faciliteert en ondersteunt de gemeente, al dan niet, financieel de verenigingen.
 - o Het werven en behouden van leden en vrijwilligers is een verantwoordelijkheid van de verenigingen.
 - o De gemeente zoekt overleg en afstemming over de sportvoorzieningen en activiteiten met de Sportraad, sportverenigingen en partijen in het onderwijsveld.
 - o De gemeente wil commerciële sportbeoefening faciliteren en ondersteunen, zij het niet financieel.
3. De werkelijke gemeentelijke kosten ¹worden inzichtelijk gemaakt en (her)verdeeld op basis van een 50/50 regeling per accommodatie of vereniging.
 - o Binnen maximaal 10 jaar nemen de sportverenigingen 50 procent van de werkelijke gemeentelijke kosten voor hun rekening. De daarbij vrijkomende middelen worden benut om de knelpunten op sportgebied op te lossen.

¹ Met werkelijke gemeentelijke kosten worden de kosten bedoeld die zijn toe te schrijven aan de betreffende accommodaties.

- Deze toerekening van de werkelijke gemeentelijke kosten mag niet ten koste gaan van het bestaansrecht van de verenigingen. In overleg met betrokken verenigingen wordt maatwerk afgesproken. Daarbij wordt in ieder geval rekening gehouden met de eigen inbreng van middelen in de afgelopen 10 jaar, de mogelijkheden van eigen inkomstenverwerving en de zelfwerkzaamheid van de afzonderlijke verenigingen.
- Jaarlijks wordt een meerjaren uitvoeringsprogramma sport vastgelegd ter besteding van het beschikbare gemeentelijke sportbudget ten behoeve van sportvoorzieningen en -activiteiten.

De bovengenoemde doelstellingen en uitgangspunten zijn mede richtinggevend voor de benodigde accommodaties, de tarieven en subsidies en het sportstimuleringsbeleid. In de hierna volgende hoofdstukken wordt hierop verder ingegaan.

3. BINNENSPORTACCOMMODATIES

3.1. Aanbod en gebruik

De gemeente Heusden beschikt over twee sporthallen, vier sportzalen, één gymzaal en één overdekt zwembad. Enkele van deze binnensportaccommodaties zijn vrij oud, te weten sportzaal De Hoge Heide en sporthal Onder de Bogen. De binnensportaccommodaties worden beheerd en geëxploiteerd door het gemeentelijk sportbedrijf.

Accommodatie	Bouwjaar	Opmerkingen
Sporthal Die Heygrave	1986	
Sporthal Onder de Bogen	1971	verouderd
Sportzaal De Kubus	1976	
Sportzaal De Brug	1991	
Sportzaal De Vennen	1979	
Sportzaal De Hoge Heide	1967	verouderd
Gymzaal Heusden	1959	
Zwembad Die Heygrave	1976	Gerenoveerd 2005

Tabel 3.1 Beschikbare gemeentelijke binnensportaccommodaties (bron: gemeentelijk sportbedrijf)

De beschikbare binnensportaccommodaties worden intensief gebruikt. De gemiddelde bezettingsgraad is 70 procent.

Omschrijving	2005	2006
Bezettingsgraad sporthallen over 10 maanden		
• Overdag	67%	70%
• Avond	85%	85%
• Weekend	66%	70%
Bezettingsgraad sportzalen over 10 maanden		
• Overdag	65%	65%
• Avond	85%	85%
• Weekend	62%	62%

Tabel 3.2 Bezettingsgraad van gemeentelijke sportaccommodaties (bron: gemeentelijk sportbedrijf)

Omdat er onvoldoende inzicht is in de bezettingsgraad van alle binnensportaccommodaties, kan niet worden vastgesteld of er voldoende capaciteit is om de vraag volledig op te vangen. Zo is niet bekend wat de bezettingsgraad van alle gymzalen is, omdat een aantal van deze zalen geen gemeentelijk eigendom is. Ook is de bezettingsgraad van sportaccommodaties in particulier bezit niet bekend. Daarnaast ontbreken gegevens over de precieze behoeften van de gebruikers. Het is daarom aan te raden deze behoeften te onderzoeken, om zo vraag en aanbod op elkaar af te kunnen stemmen.

Het is bekend dat de vraag van sportverenigingen voor het gebruik van accommodaties op een aantal momenten boven het aanbod uitstijgt. Verenigingen hebben traditioneel de meeste behoefte aan uren in de sporthallen in de vroege avond (18.00-21.00 uur). Reden hiervoor is dat de jeugd overdag naar school gaat, niet te laat kan trainen en bovendien dat verenigingen aan het begin van de middag niet over voldoende technisch kader beschikken. De gemeente Heusden wijkt hierin niet af.

3.2 Aanvaardbare afstand tot sportaccommodaties

Het is de vraag of alle inwoners van de gemeente Heusden op afzienbare afstand gebruik kunnen maken van de binnen- en buitensportaccommodaties. De Sportraad heeft aan inwoners van de gemeente Heusden gevraagd wat voor hen de maximale afstand is, die ze bereid zijn af te leggen naar een sportaccommodatie. Van de ondervraagden gaf 33,6 procent aan 3 tot 6 km maximaal te vinden, 26,9

procent vond 1 tot 3 km het maximum en 18,7 procent vond het geen bezwaar om meer dan 6 km te moeten afleggen. Voor 17,9 procent van de ondervraagden was de vraag niet van toepassing. Op basis van deze gegevens kan geconcludeerd worden, dat het merendeel van de inwoners in de gemeente Heusden bereid is om 6 km te reizen naar een sportaccommodatie. Met name jongeren en ouderen willen niet verder reizen dan 6 km (zie tabel 3.2).

Leeftijdscategorie	Jeugd	Volwassenen	Ouderen	Totaal
	%	%	%	%
Minder dan 1 km	5,9	2,7	1,6	2,8
1 tot 3 km	44,1	25,4	21,9	26,9
3 tot 6 km	32,4	38,4	20,3	33,6
Meer dan 6 km	8,8	23,8	9,4	18,7
Niet van toepassing	8,8	9,7	46,9	18,0
Totaal	100	100	100	100

Tabel 3.3 Afstand die mensen bereid zijn af te leggen naar sportaccommodatie, naar verschillende leeftijdscategorieën (bron: Sportraad Heusden 2006).

In het Coalitie-akkoord 2006-2010 is de ambitie opgenomen om in de drie grootste kernen te komen tot multifunctionele faciliteiten en de sportaccommodaties maken hiervan onderdeel uit. Dit maakt het mogelijk om na te gaan of sportaccommodaties te concentreren zijn en multifunctioneel inzetbaar zijn.

3.3. Onderhoud

De meerjarenplanning met betrekking tot de onderhoudskosten is in de gemeentelijke begroting opgenomen. Financiële middelen, die nodig zijn voor renovaties en nieuwbouw van sportaccommodaties, worden inzichtelijk gemaakt en zullen onderdeel uit gaan maken van het gemeentelijk accommodatiebeleid. De gelden die nodig zijn voor renovaties en nieuwbouw zullen door de gemeenteraad in de vorm van een krediet beschikbaar gesteld worden.

Uit het onderzoek van de Sportraad blijkt dat 69,1 procent van de respondenten van mening is dat de gemeente meer moet investeren in sportaccommodaties, 10,9 procent vindt dat de gemeente niet meer hoeft te investeren en 20 procent weet het niet of heeft geen mening.

Ook de Sportraad Heusden roept het college van B&W op om zijn achterstand bij het investeren in accommodaties op korte termijn in te lopen.

Uit tabel 3.1 blijkt dat Sportzaal 'De Hoge Heide' en Sporthal 'Onder de Bogen' verouderd zijn.

3.4. Privatisering binnensport

De sporthallen, sportzalen en gymlokalen hebben -anders dan veelal de buitensport- verschillende gebruikers. Privatisering van binnensportaccommodaties is dan ook moeilijk. Landelijk komt privatisering van binnensportaccommodaties enkele keren voor. Grote verenigingen hebben in die gevallen zelf een sporthal of sportzaal overgenomen. Ook hebben sommige gemeenten ervoor gekozen binnensportaccommodaties te privatiseren door een commercieel bedrijf de exploitatie te laten verzorgen. In de gemeente Heusden is dit niet het geval.

Aanbeveling

De gemeente Heusden stimuleert privatisering van de sportgebouwen. Uitgangspunten hierbij zijn:

- het eigendom van grond blijft bij de gemeente,
- de kwaliteit wordt gewaarborgd,
- de instandhouding en een optimaal gebruik van de accommodatie staan centraal.

4. BUITENSPORTACCOMMODATIES

4.1. Aanbod en gebruik

In de gemeente Heusden bevinden zich diverse gemeentelijke buitensportaccommodaties.

Tabel 4.1 Overzicht gemeentelijke buitensportaccommodaties². Bron: gemeente Heusden (november 2007).

Accommodaties	Eigendom gemeente	Eigendom gemeente	Eigendom Club
Sportpark Duinzicht (FC Drunen)	1 speelveld KNVB-norm 2 normale speelvelden 1 trainingshoek	Kleedgebouw	Clubgebouw
Sportpark Priemsteeg (VV Haarsteeg)	1 speelveld KNVB-norm 1 normale speelvelden 2 kunstgrasvelden 1 trainingshoek	Kleedgebouw	Clubgebouw Tribune
Sportpark De Hoge Prink (VV Herpt)	1 speelveld KNVB-norm 1 normaal speelveld 1 trainingsveld		Clubgebouw Kleedgebouw
Tennispark Hoge Heide	13 kunstbanen 1 Tennis oefenmuur		3 Tennisbanen en 2 mini Tennisbanen
Sportpark de Hoge Heide (NDZW, Vlijmense Boys en VMHC) tafeltennis, handboog	1 kunstgras hockeyveld 1 kunstgras miniveld 2 natuurgras hockeyvelden groot korfbalveld 1 speelveld KNVB norm 2 normale speelvelden 2 trainingshoeken	Kleedgebouw Vlijmense Boys Kleedgebouw NDZW	Club en Kleedgebouw VMHC Clubgebouw NDZW Clubgebouw Vlijmense Boys
Wielersbaan de Heuvelen (o.a. team brabant 2000)	1 wielersparcours 1 trainingsparcours automobielen	2 spelerskleedkamers 1 bestuurskamer	
Recreatiepark De Schroef (MHCD en DAK)	Kunststofatletiekbaan 1 kunstgrashockeyveld	Kleedgebouw (voor zowel DAK als MHCD)	Clubhuis 2 Hockeyvelden
Sportpark Den Donk (omnivereniging SC Elshout)	3 natuurgrasvelden 1 trainingsstrook 1 verhard handbalveld / tennisveld	Kleedgebouw	Clubgebouw
Sportpark Sportlaan (RKDVC)	1 speelveld KNVB norm 2 natuurgrasvelden 1 natuurgras trainingsvelden 3 trainingshoeken 2 kunstgrasvoetbalvelden	Kleedgebouw Onoverdekte tribune	Clubgebouw Overdekte tribune Kassagebouw
Sportpark Nieuwkuijk (VV Nieuwkuijk)	1 speelveld KNVB norm 1 normaal speelveld 1 trainingshoek	Kleedgebouw	Clubgebouw
De Schakel (Avanti)	1 Grasveld 1 verhard handbalveld	Kleedgebouw	Clubgebouw
Sportpark Heusden (SV Heusden)	1 speelveld KNVB norm 1 normaal speelveld 1 verlicht trainingsveld		Kleedgebouw Kantine

² Naast bovenstaande voorzieningen zijn er nog 2 ijsbanen en een aantal terreintjes die gebruikt worden door paardverenigingen. De tennisparken van LTC Achter de Bogen, de Klinkaert en tennisclub Heusden staan niet in bovenstaand schema aangezien deze niet in eigendom van de gemeente zijn.

4.2. Onderhoud

De gemeente Heusden heeft een meerjarenplanning met betrekking tot de jaarlijkse onderhoudskosten van de buitensportaccommodaties. De onderhoudskosten zijn, net als bij de binnensportaccommodaties, in de gemeentelijke begroting opgenomen. Ook voor de buitensportaccommodaties geldt dat in geval van renovatie of nieuwbouw de raad een krediet beschikbaar stelt.

4.3. Tarief berekening buitensportaccommodatie

De gemeente Heusden heeft bij de harmonisatie van de buitensport na de herindeling gekozen voor het tariefstelsel: "Tarifiering op basis van waardering van een voorziening". Bij dit systeem gaat het om gebruiksintensiteit en de functionaliteit van de sportaccommodaties op basis van objectieve criteria. De omvang en mogelijkheden van de accommodaties vormen het uitgangspunt. De voor- en nadelen van dit systeem zijn in onderstaande tabel opgesomd.

Voordelen	Nadelen
<ul style="list-style-type: none">▪ Beredeneerbaar en eenduidig systeem	<ul style="list-style-type: none">▪ Niet gebaseerd op werkelijke kosten van de sportaccommodaties
<ul style="list-style-type: none">▪ De keuze van prijs ligt bij de gebruiker op basis van gebruiksmogelijkheden	<ul style="list-style-type: none">▪ Het bepalen van een normeenheid en het vergelijken van accommodaties is lastig
<ul style="list-style-type: none">▪ Flexibel en goed aan te passen aan veranderingen	<ul style="list-style-type: none">▪ Verschillen tussen waardering van binnen- en buitensportaccommodaties.

Tabel 4.2: Voor- en nadelen van "Tarifiering op basis van waardering van een voorziening"

Om de kosten voor de verenigingen betaalbaar te houden, besloot de gemeente 93 procent van de toegerekende kosten voor de buitensportverenigingen te subsidiëren. Voor de binnensportverenigingen werden deze kosten voor 59 procent gesubsidieerd. De gesubsidieerde kosten zijn in dit systeem echter niet gebaseerd op de werkelijke kosten van de sportaccommodaties. Op dit moment zijn de verschillen van de gesubsidieerde kosten tussen binnensport- en buitensportverenigingen groot.

De gemeente wil iets doen aan deze verschillen. Daarnaast wil de gemeente ervoor zorgen dat de verantwoordelijkheid voor de sportaccommodaties op een eerlijke manier verdeeld wordt. Verenigingen dragen net zoveel verantwoordelijkheid voor deze accommodaties als de gemeente. Daarom wil de gemeente uiteindelijk naar een subsidiëring van 50 procent van de werkelijke gemeentelijke kosten. (Zie bijlage 3). Dit wil zij voor zowel de binnen- als buitensportaccommodaties, uitgesmeerd over een periode van 10 jaar realiseren. Dit wordt gedaan om de kosten betaalbaar te houden voor de leden van verenigingen. Concreet betekent dit dat de huidige systematiek wordt losgelaten. Of dit in alle gevallen haalbaar is, moet nader onderzocht worden. Deze regeling mag niet ten koste gaan van het bestaansrecht van de verenigingen.

4.4 Privatisering buitensportaccommodaties

In veel gemeenten in Nederland worden buitensportaccommodaties, geheel of gedeeltelijk, in eigendom, beheer en/of onderhoud overgedragen aan sportverenigingen. Wel moet de gemeente de mogelijkheid houden om ongewenste ontwikkelingen tegen te gaan.

Aanbeveling

De gemeente Heusden stimuleert privatisering van de buitensportaccommodaties.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- de grond blijft eigendom van de gemeente,
- de kwaliteit wordt gewaarborgd,
- de vereniging loopt een aanvaardbaar financieel risico,
- de instandhouding en een optimaal gebruik van de accommodatie staan centraal.

De uitvoering van de hiervoor genoemde aanbeveling is overeenkomstig de opgenomen ambitie in het Coalitie-akkoord 2006-2010 namelijk dat onderzocht wordt of het privatiseren van accommodaties een win-win-situatie oplevert voor de betrokken organisaties én het gemeentebestuur.

4.5 Investeringsaanvraag buitensportaccommodaties

Indien een vereniging een investeringsverzoek bij de gemeente indient, zal de vereniging zelf moeten bijdragen in de kosten. Uitgangspunt hierbij is 50/50. Goedkeuring van de aanvraag zal onder andere afhankelijk zijn van het door de gemeenteraad vastgestelde investeringsplafond. De gemeente Heusden zal in overleg met de vereniging afspraken maken over de eigendomsverhouding.

4.6 Kunstgras

Kunstgras kan een oplossing zijn als er sprake is van een ruimteprobleem. Twee of drie natuurgrasvelden kunnen dan vervangen worden door één kunstgrasveld. De vrijgekomen ruimte kan in dat geval eventueel herontwikkeld worden. Kunstgras kan ook relevant zijn op locaties waar de bodemgesteldheid slecht is en leidt tot hogere onderhoudskosten. Kunstgras is echter zeer duur en de toplaag gaat maar vijftien jaar mee.

Bij voetbal is sprake van uitbreiding van kunstgrasvelden. Desondanks is het aantal natuurgrasvelden vele malen groter dan de kunstgrasvelden. Het voordeel van kunstgras bij voetbal is, dat er veel meer gebruik kan worden gemaakt van een veld. Eén natuurgrasveld kan jaarlijks 250 uur bespeeld worden, terwijl dat bij kunstgras onbeperkt is. Bij hockey is de standaard waarop gespeeld wordt al jaren kunstgras.

Aanbeveling

De gemeente investeert uitsluitend in kunstgras voor de sporten zoals: voetbal, hockey en tennis. De uitgangspunten die hierbij gehanteerd gaan worden zijn:

- dat 50 procent van de investeringskosten voor rekening van de vereniging komt,
- dat er aantoonbaar sprake is van een ruimtelijk probleem.

4.7. Zelfwerkzaamheid

De gemeente stimuleert de zelfwerkzaamheid door verenigingen. Deze zelfwerkzaamheid wordt beloond. De beloning kan op een aantal manieren tot uitdrukking komen; onder andere door middel van een korting op de huur of het krijgen van subsidie. Zelfwerkzaamheid dient geconcretiseerd te worden aan de hand van op te stellen criteria. Op deze wijze wordt de eigen inbreng van verenigingen inzichtelijk gemaakt. De mate van zelfwerkzaamheid heeft daarmee direct invloed op de lasten van de betrokken vereniging voor de betreffende accommodatie.

Aanbeveling

De gemeente stimuleert de zelfwerkzaamheid van verenigingen. Aan de hand van nog op te stellen criteria wordt de mate van zelfwerkzaamheid en bijbehorende stimulering geconcretiseerd.

5. ZWEMMEN

5.1. Aanbod en gebruik

De gemeente Heusden beschikt over één overdekt zwembad en één openluchtbad.

Accommodatie	Bezoekersaantal 2004	Bezoekersaantal 2005	Bezoekersaantal 2006
Openluchtbad 't Run (Recreatief)	75.000	86.000	97.000
Overdekt zwembad Die Heygrave (Recreatief)	22.656	24.178	27.882
Overdekt zwembad Die Heygrave (Doelgroep zwemmen)	15.674	24.255	24.327
Overdekt zwembad Die Heygrave (Zwemlessen)	16.466	22.142	24.493

Tabel 5.1 Bezoekersaantallen per gemeentelijke zwemaccommodatie, uitgesplitst naar jaar (bron: Gemeentelijk sportbedrijf).

5.2. Onderhoud

De onderhoudskosten voor de gemeentelijke zwembaden zijn, net als voor de binnen- en buitensportaccommodaties opgenomen in de gemeentelijke begroting. Ook hier geldt dat voor renovaties of nieuwbouw de raad een krediet beschikbaar dient te stellen.

Omdat de exploitatie van het buitenbad voor de gemeente hoge kosten met zich meebrengt en het buitenbad maar een beperkt aantal maanden van het jaar geopend is, heeft de Sportraad in het sportonderzoek gevraagd hoe belangrijk het is dat de gemeente dit bad in stand houdt. De uitkomsten zijn weergegeven in tabel 5.2.

	Drunen	Vlijmen	Overige kernen	Totaal
	%	%	%	%
Niet belangrijk	2,2	7,7	6,3	5,5
Een beetje belangrijk	16,3	33,7	22,7	24,7
Heel belangrijk	78,3	50,0	62,0	62,9
Weet niet/geen mening	3,3	8,7	8,9	6,9
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0

Tabel 5.2. Het belang dat bewoners hechten aan een buitenbad in de gemeente, uitgesplitst naar kernen (Bron: Sportraad Heusden 2006).

Het blijkt dat de inwoners van de gemeente Heusden een buitenbad erg belangrijk vinden. Maar liefst 62,9 procent geeft aan het heel belangrijk te vinden.

6. SPORTSTIMULERING EN SUBSIDIEBELEID

6.1. Inleiding

Sportstimulering is erop gericht om meer mensen aan het sporten te krijgen. Het belangrijkste instrument dat de gemeente tot nu toe daarbij hanteert, is feitelijk de indirecte subsidie van de tarieven. Gemeentelijke accommodaties zijn sterk gesubsidieerd, waardoor de gemeente verenigingen in staat stelt een laagdrempelige contributie te hanteren. Daarnaast stelt de gemeente ook andere subsidies beschikbaar aan verenigingen en zijn er sportstimuleringsprojecten.

6.2. Nieuwe initiatieven

Op het gebied van vrijetijdsbesteding ontstaan er steeds meer keuzemogelijkheden. Zo ook op het gebied van sport en bewegen. Er komen steeds meer nieuwe sporten bij die ook een accommodatie nodig hebben om de activiteiten te beoefenen zoals jeu de boules en bijvoorbeeld diverse vechtsporten. Als uitgangspunt wordt gehanteerd dat nieuwe initiatieven zoveel mogelijk gebruik maken van de bestaande accommodaties.

6.3. Sportsubsidies

De gemeente beschikt momenteel over de volgende sportsubsidies:

- accommodatiesubsidie,
- sportsubsidie,
- jeugdledensubsidie.

Op dit moment wordt het subsidiebeleid herijkt. De nieuwe kadernota subsidiebeleid zal, net als deze kadernota sport en bewegen, in de raadsvergadering van 23 september 2008 behandeld worden.

6.4 Sportstimulering

In 2004 is de gemeente gestart met een breedtesportproject. Het breedtesportproject kent drie deelgebieden:

- het Sportloket,
- verenigingsondersteuning op maat,
- sportkompas.

6.4.1 Sportloket

Bij het Sportloket kunnen verenigingen terecht met al hun vragen. Het loket bestaat uit een digitale helpdesk en levert actieve ondersteuning op maat. Daarnaast informeert het loket sportverenigingen over de ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen en verzorgt het loket publiciteit rond sportactiviteiten in de gemeente.

In haar visiedocument geeft de Sportraad Heusden 2006 aan dat het Sportloket momenteel een beperkte toegevoegde waarde kent. Reden hiervan is volgens de Sportraad dat er nauwelijks vragen worden doorgespeeld en de weinige vragen die worden doorgespeeld, betiteld worden als minder belangrijk.

6.4.2 Verenigingsondersteuning op maat

De verenigingsondersteuning op maat is een onderdeel van het sportloket en bestaat uit:

- ondersteuning inzake professionalisering versus vrijwilligers,
- accountmanagement en advisering op het gebied van beleid,
- verenigingen ondersteunen bij:
 - het werven van leden,
 - juridische aangelegenheden,
 - sponsoring,
 - financiën.

6.4.3 Sportkompas

Dit project richt zich op kinderen van de basisschool. Doel van het project is kinderen al op jonge leeftijd kennis te laten maken met diverse sporten. De kinderen krijgen een aantal proeftrainingen aangeboden bij sportverenigingen naar keuze. Hierbij worden kinderen gestimuleerd om na afloop van de proeftrainingen door te gaan met sporten en bewegen. Het gemeentelijk Breedtesportproject stopt in 2008. Om te kunnen vaststellen of de breedtesportprojecten een toegevoegde waarde hebben voor de sportverenigingen en de gemeente Heusden is een evaluatie noodzakelijk. De projecten worden nu nog gefinancierd met de subsidiegelden die VWS beschikbaar heeft gesteld in het kader van Breedtesportimpuls.

Aanbeveling

De gemeente evalueert, **stimuleert en faciliteert** de breedtesportprojecten, bestaande uit: Sportloket, verenigingsondersteuning op maat en sportkompas, in 2008. Op basis van de uitkomsten van de evaluatie zal worden bekeken of de projecten ingebed moeten worden in het regulier aanbod van verenigingen.

6.4.4 Overige sportstimulering

Naast het sportkompas bestaan er binnen de gemeente andere sportstimuleringsprojecten. Zo is er het extra bewegingsonderwijs (EBO). Dit zijn extra gymlessen voor kinderen tussen 6 en 9 jaar, die motorisch gezien achterlopen op hun klas- of leeftijdsgenoten. Het doel van de EBO-lessen is de kinderen motorisch vooruit helpen, maar ook de kinderen meer zelfvertrouwen geven en hen te motiveren om in hun vrijetijd (meer) te gaan sporten en bewegen. Ook beschikt de gemeente over een buurtsportmedewerker. Door middel van zijn inzet worden jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 aan het sporten gezet. Beide initiatieven zullen in het sportbeleid aan bod komen.

6.5. Maatschappelijke ontwikkelingen

Zoals in de inleiding is aangegeven, hebben sport en bewegen een maatschappelijk belang. Sportbeoefening en beweging zijn al lang geen doelen meer op zich, maar vervullen ook andere functies. Lichamelijke activiteit bevordert de gezondheid en de conditie, stimuleert de ontwikkelingen van normen en waarden en bevordert de sociale samenhang. Door al deze functies worden sport en bewegen ook beïnvloed door verschillende maatschappelijke ontwikkelingen en trends. In bijlage 2 worden de belangrijkste maatschappelijke ontwikkelingen en trends op het gebied van sport en bewegen nader belicht.

6.5.1. Monitoring

Tot op heden is het beleidsinstrument monitoring niet ingezet. Om succesvol beleid te kunnen ontwikkelen en uitvoeren, is inzicht in de effecten van het gevoerde beleid en de sportbehoeften van inwoners en verenigingen noodzakelijk.

Het sportbeleid is erop gericht om de gestelde doelen te realiseren. Daarom is het noodzakelijk te controleren of de uitwerking van de beleidsvoornemens in de praktijk doeltreffend blijkt te zijn of dat bijsturing noodzakelijk is. Belangrijke informatie is onder meer inzicht in de actuele sportbehoeften, doelgroepen, de bezettingsgraad van de sporthallen, ledenaantallen van de sportverenigingen en maatschappelijke trends en ontwikkelingen. Het beleidsinstrument monitoring moet ingezet worden om deze informatie met regelmaat te verzamelen. Aan de hand van deze informatie kan het sportbeleid zodanig bijgestuurd worden.

Aanbeveling

De gemeente gaat een nulmeting uitvoeren, de resultaten van deze meting zijn tweeledig:

- op de eerste plaats dienen de gemeentelijke kosten t.a.v. de sportaccommodaties in beeld te worden gebracht. Vervolgens moet de zelfwerkzaamheid/eigen inbreng van verenigingen geconcretiseerd worden (er moet een waarde aan verbonden worden). Door deze zaken bij elkaar op te tellen kan de kostprijs per accommodatie bepaald worden en kan bekeken worden of invoering van de 50% regeling voor de accommodatie haalbaar is.

- Daarnaast zullen de maatschappelijke effecten van sport in Heusden in beeld moeten worden gebracht zodat bepaald kan worden of de gemeentelijke inzet op dit terrein doeltreffend is of dat er bijsturing nodig is. Hierbij zal ook worden gekeken naar de behoeften van de gebruikers van de sportaccommodaties en naar de bezettingsgraad van de sportaccommodaties. Dit om de vraag af te kunnen stemmen op het aanbod.